

Ministerul Educației al Republicii Moldova
IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

"Aprob"
Directorul Centrului de Excelență în
Economie și Finanțe,
G. Palade
"12 iunie 2017"

Curriculumul modular

F.07.O.017 Fiscalitate

Specialitatea: 41310 – Planificarea și administrarea afacerii

Calificarea: Tehnician planificare

Chișinău 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

1. Claudia Plămădeală, gr. didactic superior, magistru în economie, IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Economie și Finanțe

Director _____

Gabriel Palade

"12" iunie 2017

Recenzenți:

1. Zimagro-Plus SRL, r-nul Criuleni, satul Bălțata, Contabil șef	Daranuța Natalia
2. Valalim SRL, str. M. Costin 26/6, Chișinău, Director	Jereghe Valeriu

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins:

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională	5
III. Competențele profesionale specifice modulului	6
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare	7
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	12
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	12
VIII. Lucrările practice recomandate	13
IX. Sugestii metodologice	14
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	15
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	17
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	17

I. Preliminarii

Curriculumul modular la Fiscalitate este un document normativ și obligatoriu pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de formare profesională Management și administrație, specialitatea Planificarea și administrarea afacerii în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar.

Scopul modulului. Unitatea de curs Fiscalitate este una teoretică cu aplicații practice în domeniul impozitării. În cadrul unității de curs se pune accent pe studierea noțiunii de impozit, elementelor și funcțiilor lui, principiilor și metodelor de impunere, teoriile economice care vizează problemele fiscalității, precum și metode și tehnici concrete de calculare și achitare la buget a impozitelor și taxelor generale de stat și a celor locale prevăzute de legislația actuală a Republicii Moldova. Organizarea, conceperea și funcționarea fiscalității conduce la schimbări importante în viața socială, economică și politică. Din această cauză, fiscalitatea trebuie analizată nu numai din perspectivă statică, ci și dinamică. Republica Moldova, pe calea transformărilor în perioada actuală, cât și în perspectiva imediat următoare, are de soluționat multiple probleme. În acest context, un rol deosebit în programul de studii îl ocupă reflectarea conceptelor de bază privind: sistemul fiscal al Republicii Moldova și interacțiunea fiscală; administrarea impozitelor și taxelor; evaziunea fiscală; calcularea și stingerea obligației fiscale privind diverse tipuri de impozite și taxe; modul de completare și prezentare a dărilor de seamă fiscale etc.

În procesul de elaborare a curriculumului s-a ținut cont de actele legislative în vigoare la momentul elaborării. Reieșind din dinamismul prevederilor legislative ale sistemului fiscal, politicii fiscale și al mecanismului economic, curriculumul va fi supus completării și modificării continue.

Caracterul modular asigură posibilitatea de receptivitate și flexibilitate la schimbările de pe piața muncii. Curriculumul este conceput modular și include 4 compartimente: Bazele fiscalității; Impozite și taxe generale de stat; Impozite și taxe locale; Contribuții de asigurări sociale și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, finalizându-se cu examen. Nota finală se va stabili în proporție de 60% reușita curentă și 40% nota de la examen.

Pentru accentuarea caracterului practic – aplicativ al unității de curs se recomandă corelarea teoriei cu experiența de viață a elevilor; exemple din economia națională și internațională. Se pune accentul pe domeniul de pregătire a elevilor; analiza unor procese referitoare la integrarea Republicii Moldova în spațiul economic european și mondial.

Unitățile de curs ce necesită a fi studiate până la demararea procesului de instruire la modulul Fiscalitate:

U.02.O.004 Bazele legislației în domeniu.

U.03.O.005 Dreptul afacerilor.

F.04.O.014 Bazele contabilității.

S.05.O.021 Firma de exercițiu I.

S.05.O.020 Contabilitate financiară.

- S.06.O.022 Firma de exercițiu II.
- S.02.O.032 Practica de inițiere în specialitate.
- S.04.O.033 Practica de specialitate 1.
- S.06.O.034 Practica de specialitate 2.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Unitatea de curs Fiscalitate are un rol esențial în formarea specialistului din domeniul Afaceri, administrare și drept. Majoritatea unităților de curs de profil economic au la bază conținuturi specifice domeniului fiscalității. Specialistul competent trebuie să posede abilități de calculare și achitare corectă a impozitelor și taxelor în conformitate cu prevederile legislației fiscale. La fel și statutul de contribuabil în orice domeniu impune necesitatea de a cunoaște prevederile legale privind obligațiile sale fiscale. Acestea și alte motive au stat la baza necesității și utilității unității de curs Fiscalitate.

Studiul acestei unități de curs va contribui la formarea competențelor profesionale de calculare și achitare corectă a impozitelor și taxelor. Cunoștințele și abilitățile obținute pe parcursul studierii unității de curs Fiscalitate vor servi ca fundament pentru formarea profesională a elevilor la așa unități de curs ca:

S.08.O.035 Practica ce anticipează probele de absolvire

Baza de curs oferă elevilor posibilitatea de a face față obligațiunilor de contribuabil, de a soluționa probleme și situații profesionale, de a se integra cu succes în activitatea profesională. Atitudinile și comportamentele caracteristice unui contribuabil corect și onest, formate în cadrul acestei unități de curs, vor contribui la desfășurarea unei activități independente și la o carieră de succes.

Curriculumul este propus ca un document normativ și obligatoriu pentru realizarea procesului de predare-învățare-evaluare la unitatea de curs Fiscalitate în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar și este conceput astfel, încât să permită profesorilor posibilitatea de ași elabora o strategie eficientă de organizare a demersului educațional în vederea formării la elevi a unor abilități, valori și atitudini corespunzătoare provocărilor și cerințelor pieței muncii din societatea contemporană.

Statutul curriculumului. Curriculumul la unitatea de curs Fiscalitate este un document normativ și obligatoriu pentru realizarea procesului de pregătire a tehnicienilor în planificare din învățământul profesional tehnic postsecundar, care vor activa în cadrul diverselor organizații economice în conformitate cu sarcinile de lucru.

Funcțiile de bază ale curriculumului:

- funcția didactică de desfășurare a procesului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe acte normative ale procesului de predare-învățare-evaluare și certificare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;

- reper pentru proiectarea pe competențe;
- componentă de bază pentru elaborarea strategiei de evaluare și certificare;
- orientare a procesului educațional spre formare de competențe la elevi;
- componentă fundamentală pentru elaborarea manualelor tipărite, manualelor electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii curriculumului. Curriculumul este destinat:

- elevilor care își fac studiile la specialitatea "Planificarea și administrarea afacerilor";
- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- membrilor comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării, dobândite în contexte non-formale și informale.

III. Competențele profesionale specifice modului

Competența profesională din descrierea calificării:

Cunoaște legislația în domeniu privind impozitele și taxele fiscale.

Competențele profesionale specifice unității de curs Fiscalitate:

CS 1. Utilizarea limbajului de specialitate specific domeniului fiscalității;

CS 2. Respectarea și aplicarea legislației fiscale;

CS 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor;

CS 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale;

CS 5. Aplicarea prevederilor legislației la calcularea impozitelor sociale.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Număr de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Seminar/Practică			
7	120	30	30	60	examen	4

V. Unitățile de învățare

Nr.	Unități de competență	Unități de conținut/Cunoștințe	Abilități
1.	I. Bazele fiscalității		
	1.1. Conținutul social-economic al impozitelor		
	UC 1. Utilizarea limbajului de specialitate specific domeniului fiscalității;	1. Evoluția istorică a impozitelor. 2. Noțiunea, rolul și funcțiile impozitelor. 3. Elementele impozitelor. 4. Principiile moderne și clasice ale impunerii. 5. Criterii de clasificare a impozitelor. Caracteristica impozitelor directe și indirecte.	A 1. Interpretarea rolului fiscalității în activitatea profesională; A 2. Argumentarea rolului și funcțiilor impozitelor în statele contemporane; A 3. Demonstrarea principiilor moderne și clasice ale impunerii; A 4. Determinarea semnificației elementelor impozitelor; A 5. Analiza criteriilor de clasificare a impozitelor.
2.	1.2. Procedura fiscală		
	UC 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor;	1. Noțiunea de impunere. Conținut, etape și acte prealabile. 2. Constatarea și evaluarea obiectului impozabil. 3. Determinarea cuantumului impozitelor. 3.1. Impunerea în cote fixe. 3.2. Impunerea în cote procentuale. 4. Metode de încasare a impozitelor.	A 6. Identificarea conceptului și etapelor procedurii fiscale; A 7. Constatarea și evaluarea obiectului impozabil; A 8. Evidențierea și utilizarea metodelor de calcul a impozitelor; A 9. Identificarea metodelor de percepere a impozitelor;
3.	1.3. Sistemul fiscal		
	UC 2. Respectarea și aplicarea legislației fiscale;	1. Evoluția istorică a serviciului fiscal autohton. Reforma fiscală. 2. Legislația fiscală. 3. Sistemul de impozite și taxe. 4. Administrarea fiscală și organele de administrare fiscală.	A 10. Diferențierea funcțiilor și componentelor sistemului fiscal; A 11. Evaluarea etapelor și conținutului reformei fiscale în țara noastră; A 12. Aplicarea cadrului legislativ de reglementare a impozitelor; A 13. Descrierea componenței și atribuțiilor organelor de administrare fiscală; A 14. Elaborarea propunerilor de perfecționare a politicii

			bugetat-fiscale;
4.	II. Impozite și taxe generale de stat 2.1. Impozitul pe venit		
	UC 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor; UC 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale;	1.Esența, evoluția și particularitățile actuale privind impozitul pe venit. 2.Elementele impozitului pe venit. 3.Scutiri și deduceri. 4.Calcularea și achitarea impozitului pe venit de către persoanele fizice. 5.Modul de calculare și achitare a impozitului pe venit a persoanelor juridice. 6.Reținerea impozitului la sursa de plată. 7.Declarația fiscală privind impozitului pe venit.	A 14. Diferențierea surselor de venit impozabile și neimpozabile; A 15. Calcularea scutirilor acordate persoanelor fizice; A 16. Determinarea impozitului pe venitul persoanelor fizice și juridice; A 17. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale privind impozitul pe venit.
5.	2.2. Taxa pe Valoarea Adăugată		
	UC 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor; UC 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale;	1. Noțiuni și elemente privind TVA. 2.Înregistrarea subiectului impozabil și determinarea obiectului, calcularea obligației fiscale. 3. Prezentarea declarației fiscale cu privire la TVA.	A 18. Identificarea livrărilor impozabile și neimpozabile cu TVA; A 19. Determinarea obligațiilor fiscale, virarea și declararea TVA; A 20. Completarea facturilor fiscale, registrelor de evidență a vânzărilor și procurărilor, declarației privind TVA.
6.	2.3. Accize		
	UC 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor; UC 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale;	1.Elementele accizelor. 2.Modul de calculare și termenele de achitare a accizelor. Restituirea accizelor. 3.Înregistrarea subiecților impozabili. 4.Declararea și administrarea accizelor. 5. Accize în alte state.	A 21. Interpretarea noțiunii și elementelor accizelor; A 22. Calcularea accizelor; A 23. Determinarea obligațiilor fiscale, virarea și declararea accizelor;
7.	2.4. Taxe rutiere		
	UC 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor;	1. Taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova;	A 24. Explicarea specificului calculării și achitării taxelor rutiere în Republica Moldova; A 25. Analiza legislației fiscale cu privire la taxele rutiere;

		2. Taxa pentru folosirea drumurilor Republicii Moldova de către autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova (vinieta); 3. Taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehicule a căror masă totală, sarcină masică pe axă sau ale căror gabarite depășesc limitele admise; 4. Taxa pentru folosirea zonei de protecție a drumurilor din afara perimetrului localităților pentru efectuarea lucrărilor de construcție și montaj; 5. Taxa pentru folosirea zonei de protecție a drumurilor din afara perimetrului localităților pentru amplasarea publicității exterioare; 6. Taxa pentru folosirea zonei de protecție a drumurilor din afara perimetrului localităților pentru amplasarea obiectivelor de prestare a serviciilor rutiere.	A 26. Determinarea și achitarea diverselor categorii de taxe rutiere;
8.	2.5. Taxe vamale. Alte impozite și taxe generale de stat		
	UC 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor;	1. Modul de calculare și achitare a taxelor vamale și a taxelor pentru procedura vamală. 2. Determinarea valorii în vamă a mărfurilor. 3. Facilități tarifare. 4. Impozitul privat. 5. Taxele de stat.	A 27. Definirea taxelor vamale; A 28. Descrierea tendințelor în evoluția taxelor vamale; A 29. Determinarea obligațiilor fiscale, virarea și declararea taxelor vamale; A 30. Determinarea și achitarea impozitului privat.
9.	III. Impozite și taxe locale 3.1. Impozitul pe bunurile imobiliare		

	UC 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor; UC 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale;	1.Subiecții și obiectivele impunerii și baza impozabilă a bunurilor imobiliare. 2.Evaluarea și reevaluarea bunurilor imobiliare în scopul impozitării. 3.Cotele, modul de calculare și termenele de achitare a impozitului pe bunurile imobiliare a persoanelor fizice. 4. Particularitățile calculării impozitului pe bunurile imobiliare a persoanelor fizice. 5. Impozitul funciar. 6. Facilități privind impozitul pe bunurile imobiliare.	A 31. Definirea și descrierea elementelor impozitului pe bunurile imobiliare; A 32. Calcularea și achitarea impozitului pentru bunurile imobiliare; A 33. Completarea și prezentarea dărilor de seamă fiscale privind impozitul pe bunurile imobiliare a persoanelor fizice și juridice; A 34. Calcularea și achitarea impozitului funciar;
10.	3.2. Taxele locale		
	UC 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor; UC 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale;	1. Taxa pentru amenajarea teritoriului; 2. Taxa de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul unității administrativ-teritoriale; 3. Taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei); 4. Taxa de aplicare a simbolicii locale; 5. Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială; 6. Taxa de piață; 7. Taxa pentru cazare; 8. Taxa balneară; 9. Taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor); 10. Taxa pentru parcare; 11. Taxa de la posesorii de câini; 12. Taxe de parcaj; 13. Taxa pentru evacuarea deșeurilor.	A 35. Determinarea rolului taxelor locale la formarea veniturilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale; A 36. Calcularea și declararea taxelor locale; A 37. Completarea dărilor de seamă fiscale privind calcularea și achitarea taxelor locale.

11.	3.3. Taxele pentru resursele naturale		
	UC 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor; UC 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale;	1. Taxa pentru apă. 2. Taxa pentru efectuarea prospecțiunilor geologice. 3. Taxa pentru efectuarea explorărilor geologice. 4. Taxa pentru extragerea mineralelor utile. 5. Taxa pentru folosirea spațiilor subterane în scopul construcției obiectivelor subterane, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile. 6. Taxa pentru exploatarea construcțiilor subterane în scopul desfășurării activității de întreprinzător, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile. 7. Taxa pentru lemnul eliberat pe picior.	A 38. Determinarea rolului taxelor pentru resursele naturale la formarea veniturilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale; A 36. Calcularea și declararea taxelor pentru resursele naturale; A 37. Completarea dărilor de seamă fiscale privind calcularea și achitarea taxelor pentru resursele naturale;
12.	IV. Contribuții de asigurări sociale și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală		
	UC 5. Aplicarea prevederilor legislației la calcularea impozitelor sociale.	1. Asigurările sociale de stat. 2. Calculul și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii. 3. Tipurile drepturilor și veniturilor din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii. 4. Sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală. Modul de calculare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Polița de asigurare medicală.	A 38. Calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii; A 39. Calcularea și achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală; A 40. Completarea formularelor de dări de seamă 4 BASS și MED 08.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unitățile de învățare

Nr.	Conținuturi recomandate	Teoretice	Seminare/ Practice	Lucrul individual	Total
I.	Bazele fiscalității	6	6	4	16
1.1.	Conținutul social-economic al impozitelor	2	2	4	8
1.2.	Procedura fiscală	2	2	-	4
1.3.	Sistemul fiscal	2	2	-	4
II.	Impozite și taxe generale de stat:	16	14	28	58
2.1.	Impozitul pe venit	4	4	12	20
2.2.	Taxa pe Valoarea Adăugată	4	4	12	20
2.3.	Accize	4	2	4	10
2.4.	Taxe rutiere	2	2	-	4
2.5.	Taxele vamale. Alte impozite și taxe generale de stat.	2	2	-	4
III.	Impozite și taxe locale:	6	8	16	30
3.1.	Impozitul pe bunurile imobiliare	2	2	8	12
3.2.	Taxele locale	2	4	8	14
3.3.	Taxele pentru resursele naturale	2	2	-	4
IV.	Contribuții de asigurări sociale și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	2	2	12	16
	Total	30	30	60	120

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termen de realizare
I. Bazele fiscalității			
Evoluția istorică a impozitelor	Studiu de caz	Prezentarea studiului. Calitatea și relevanța. Utilizarea unui limbaj adecvat.	Săptămâna 1
II. Impozite și taxe generale de stat			
Impozitul pe venitul persoanelor fizice	Portofoliul. Fișa personală de evidență a veniturilor	Corectitudinea completării formularului și a calculelor	Săptămâna 4
Elaborarea facturii fiscale	Portofoliul. Factura fiscală	Corectitudinea completării formularului și a	Săptămâna 5

		calculelor.	
Modul de calculare și achitare a accizelor	Exercițiu	Corectitudinea interpretării legislației fiscale și a calculelor. Coerența și logica expunerii.	Săptămâna 6
III. Impozite și taxe locale			
Impozitul pe bunurile imobiliare	Studiu de caz. Impozitul pe bunurile imobiliare în localitatea mea.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației. Apelarea la exemple practice.	Săptămâna 9
Taxele locale	Studiu de caz. Taxele locale în localitatea mea.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației. Interpretarea legislației fiscale.	Săptămâna 10
IV. Contribuții de asigurări sociale și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală			
Interpretarea legislației fiscale privind CAS și PAM în Republica Moldova	Portofoliul. Completarea formularelor 4 BASS și MED-08	Corectitudinea completării formularului și a calculelor. Calitatea și relevanța.	Săptămâna 14

VIII. Lucrări practice recomandate

Lucrările practice se vor realiza în cadrul lecțiilor practice. Elevii vor elabora un portofoliu unde se vor include formularele de dări de seamă fiscale. Portofoliul la fiscalitate va conține următoarele elemente obligatorii:

- Pagina de titlu (va conține denumirea instituției, catedra, titlul, datele despre elev și profesor)
- Separatoare pe unități de conținut (Vedeți temele în tabelul de mai jos)
- La fiecare unitate de conținut formularele de documente respective (la fel indicate în tabelul de mai jos)

	Unitatea de conținut	Denumirea formularului	Numărul de exemplare
1.	Impozitul pe venit	CEREREA angajatului privind acordarea scutirilor la impozitul pe venit reținut din salariu	1
		FIȘA PERSONALĂ de evidență a veniturilor sub formă de salariu și a altor plăți efectuate de către patron în folosul angajatului, precum și a impozitului pe venit reținut din aceste plăți	3 forma Word, doar prima

			pagină, la tabelul 8 de adăugat 7-8 rânduri
		(Forma CET08) Declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit pe perioada fiscala	2
2	Taxa pe Valoarea Adăugată	(Forma TVA06) Declarația privind TVA	1
		Model (Specimen) de factură fiscală	2
3	Accize	(Forma ACZ04) Declarația privind accizele	1
4.	Impozitul pe bunurile imobiliare	(Forma BIJ1) Calculul Impozitului pe bunuri imobiliare	1
		(Forma FUNJ2) Calculul impozitului funciar	1
5.	Taxele pentru resursele naturale	(Forma TA08) Darea de seamă la taxa pentru apă	1
6.	Taxele locale	(Forma TL13) DAREA DE SEAMĂ PE TAXELE LOCALE	1
7.	Impozite sociale	(Formularul MED08) Raport privind calcularea primelor de asigurare obligatorie de asistenta medicala	1
		Formularul 4 BASS	1

IX. Sugestii metodologice

Metodele de predare – învățare specifice Fiscalității sunt multiple. În procesul de predare-învățare se vor utiliza prioritar metode activ-participative așa ca: Exercițiile de încălzire; Brainstormingul; Discuție de tip piramidă; Proiectul; Prelegerea intensificată; Lectura anticipativă;

Cvintetul; Interviu în trei trepte; Portofoliul; Tehnica: Gândiți / Lucrați în perechi / Comunicați; Termenii cheie inițiali; Predarea reciprocă; Scrierea liberă; Metoda cubului; Care-i părerea ta?; Diagrama Venn; Dezbateră; Metoda Graffiti; Studiul de caz; Exercițiul etc.

Activitățile de predare-învățare-evaluare se vor desfășura în unități de timp de două ore, ceea ce implică structurarea conținuturilor pentru o abordare logică și coerentă în cadrul unor scenarii didactice atractive, dinamice, care să îmbine activitatea individuală și frontală cu cea în perechi sau în grup. Scenariile didactice trebuie să fie structurate după modelul: evocare (intrare în temă, actualizarea cunoștințelor), realizarea sensului (predarea-învățarea de noi cunoștințe), reflecție și extindere. Rolul central în procesul de predare-învățare îl are dezvoltarea competențelor practice ale elevilor.

Considerarea elevului ca subiect al activității instructiv – educative și orientarea acesteia spre formarea competențelor specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care:

- rezolvarea de aplicații practice care să permită, pe de o parte, exersarea noțiunilor specifice și construirea unor exemple pentru noțiunile însușite, iar pe de altă parte, rezolvarea unor situații problemă;
- crearea de situații-problemă în contextul cărora elevii să participe la exerciții de cunoaștere și de autocunoaștere;

- realizarea unor observații, studii de caz, elaborarea de proiecte și portofolii, individual și în grupuri de lucru;
- utilizarea unor strategii didactice care să permită alternarea formelor de activitate (individuală, în perechi și în grupuri mici);
- utilizarea calculatorului, a tehnologiei informației și comunicației, a resurselor Internet în activitatea didactică în calitate de mijloace moderne de instruire;
- folosirea unor activități de învățare care să conducă la consolidarea unor deprinderi de ordin cognitiv cum sunt: analiza, sinteza, compararea, clasificarea, estimarea, rezumarea;
- dobândirea competențelor de comunicare adecvată în spațiul social-economic.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea reprezintă actul final al procesului de predare-învățare, având o valoare motivațională. Principalele atribuții ale evaluării constau în măsurarea eficienței și autoreglarea procesului de învățământ, profesorul putând controla achizițiile intelectuale ale elevilor, aceștia la rândul lor se pot informa referitor la reușita și progresele personale.

În cadrul unității de curs se vor utiliza diferite forme de evaluare (verbală, scrisă, curentă, sumativă etc), pentru a asigura eficiența procesului de evaluare:

- 1) evaluarea formativă, fiind utilizate fișe de lucru, teste, studii de caz etc.
- 2) evaluarea sumativă, care se va realiza la sfârșitul cursului sub forma unui examen integrat, care va conține diverși tipuri de itemi din conținuturile cursului.

La seminare/lecții practice va fi preponderent utilizată evaluarea verbală, sub forma discuțiilor, brainstorming, analiză, studii de caz, etc. Scopul acestora este de a dezvolta elevilor abilitățile și competențele de a comunica coerent și argumentat utilizând limbajul de specialitate.

Pentru evaluarea scrisă vor fi elaborate teste, fișe, exerciții etc., care au drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor.

De asemenea va fi utilizată și o metodă alternativă de evaluare în cadrul lucrului individual, și anume constituirea portofoliului, pe care elevii îl vor completa cu materialele necesare, în scopul consolidării cunoștințelor lor pe parcursul studierii cursului. Studiul individual al elevului, se va desfășura conform unui grafic stabilit și unei tematici prestabilite prin prezentul curriculum.

Categorii de produse și procese pentru măsurarea competenței.

Criterii de evaluare a produselor:

Nr. crt.	Categorii de produse și procese pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1	Formulare de documente	Coresponderea termenilor de referință

	elaborate	Corespunderea sarcinilor Corespunderea standardelor și normativelor în vigoare Corectitudinea calculelor Fundamentarea deciziilor Completitudinea setului de documente Ținuta lingvistică Respectarea termenilor de elaborare
2	Servicii prestate	Calitatea serviciului Promptitudinea serviciului Gradul de satisfacție a clientului Respectarea codului deontologic Productivitatea
3	Asistența acordată	Calitatea asistenței acordate Promptitudinea asistenței Corectitudinea asistenței Corespunderea standardelor și normativelor în vigoare Veridicitatea informațiilor furnizate Productivitatea
4	Studiu de caz	Corectitudinea interpretării studiului de caz propus Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora; Corespunderea soluțiilor, ipotezelor propuse pentru rezolvarea adecvată a cazului analizat Corectitudinea lingvistică a formulărilor Utilizarea adecvată a terminologiei în cauză Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz Punerea în evidență a subiectului, problematicii și formularea Capacitatea de analiză și de sinteză a documentelor, adaptarea conținutului Originalitatea studiului, a formulării și a realizării Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz.
5	Proiect elaborat	Validitatea proiectului Gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă Completitudinea proiectului Elaborarea și structura proiectului Acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului, varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate Creativitatea și gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
6	Exercițiul sau problema rezolvată	Înțelegerea enunțului exercițiului Corectitudinea formulării ipotezelor

		Corectitudinea raționamentelor Corectitudinea testării ipotezelor Corectitudinea strategiei rezolutive Corectitudinea rezultatelor. Modul de prezentare și interpretare a rezultatelor.
7	Argumentarea	Corespunderea formulărilor temei Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție Apelarea la propria experiență în argumentarea tezelor puse în discuție Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare.

Forma finală de evaluare a unității de curs este examenul. Pentru a fi admis la examen elevul trebuie să susțină evaluările curente, să însușească materialul teoretic și să îndeplinească sarcinile propuse pentru studiul individual. Nota finală va fi formată: 60% - media notelor curente și 40% - nota de la examen.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințe față de sălile de curs	
Pentru orele teoretice	Sală de studii Proiector multimedia, ecran, calculator
Pentru orele practice	Sală de studii Proiector multimedia, ecran, calculator, conexiune la internet, laptop, smartphone

XII. Resurse didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa
1.	Codul Fiscal al Republicii Moldova nr. 1163-XIII din 24.04.1997. Republicat: MO, ediție specială din 08.02. 2007	http://www.fisc.md/CodulfiscalalRM.aspx
2.	Legea bugetului de stat pe anul 2016 nr. 154 din 01.07.2016. In: MO nr.230-231/486 din 26.07.2016 (actualizat la perioada de raportare respectivă)	http://mf.gov.md/files/files/Legea%20bugetului%20de%20stat%20pe%20anul%202016%20nr_154%20din%2001%20iulie%202016%20%28ro%29.pdf
3.	Hotărârea Guvernului nr. 596 din 13.08.2012 privind Declarația cu privire la impozitul pe venit. Publicat: 17.08.2012 în Monitorul Oficial Nr. 170-174	http://lex.justice.md/md/344427/
4.	Ordinul Ministerului Finanțelor Nr. 110 din 28.07.2015 cu privire la aprobarea Formularului-tip forma IVAO15 "Darea de seamă privind impozitul pe venitul din activitatea	http://lex.justice.md/md/360228/

	operațională”. Publicat: 11.08.2015 în Monitorul Oficial Nr. 211-212	
5.	Ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 1804 din 30.12.2014 cu privire la modul de completare a dării de seamă fiscale unificate (declarație) (Forma UNIF14) Publicat: 23.01.2015 în Monitorul Oficial Nr. 11-21	http://lex.justice.md/md/356428/
6.	Ordinul Nr. 180 din 12.10.2015 cu privire la modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor în anul 2016. Publicat: 04.12.2015 în Monitorul Oficial Nr. 324-329 (actualizat la perioada de raportare respectivă)	http://lex.justice.md/md/361999/
7.	Hotărârea Guvernului Nr. 697 din 22.08.2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la reținerea impozitului pe venit din salariu și din alte plăți efectuate de către patron în folosul angajatului, precum și din plățile achitate în folosul persoanelor fizice care nu practică activitate de întreprinzător pentru serviciile prestate și/sau efectuarea de lucrări Publicat: 29.08.2014 în Monitorul Oficial Nr. 256-260	http://lex.justice.md/md/354531/
8.	Ordinul Nr. 115 din 06.09.2010 cu privire la aprobarea și completarea formularului tipizat de document primar cu regim special “Factură fiscală” Publicat: 05.10.2010 în Monitorul Oficial Nr. 194-196	http://lex.justice.md/md/336208/
9.	Ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr.1164 din 25.10.2012. MODUL de completare a Declarației privind TVA . Publicat: 09.11.2012 în Monitorul Oficial Nr. 234-236	http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=345341
10.	Hotărârea Guvernului Nr. 843 din 18.12.2009 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de solicitare a certificatului de acciz, de completare a declarației privind accizele și modul de evidență a mărfurilor supuse accizelor expediate (transportate) din încăperea de acciz. Publicat: 29.12.2009 în Monitorul Oficial Nr. 193-196	http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=333243
11.	CODUL VAMAL al Republicii Moldova COD Nr. 1149 din 20.07.2000 Publicat: 01.01.2007 în Monitorul Oficial Nr. ed. special.	http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&id=319745
12.	Legea Nr. 157 din 01.07.2016 fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2016 Publicat: 19.07.2016 în Monitorul Oficial Nr. 215-216 art. Nr: 477	http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=365881&lang=1
13.	Boșcaneanu, Nadejda. Fiscalitate (suport de curs) pentru	Biblioteca CEEF

	elevii CNC, anul IV, specialitatea "Contabilitate" / Nadejda Boșcaneanu, Marina Iovu-Carauș ; Acad. de Studii Econ. a Moldovei, Colegiul Național de Comerț al ASEM, Cat. "Finanțe și Contabilitate" [Carte tipărită]. - Chișinău : ASEM, 2012. - 158 p.. - Bibliogr.: p. 154-158. - ISBN 978-9975-75-623-5.	
14.	Golban, Olga. Completarea notelor de informare privind veniturile achitate și impozitul pe venit reținut pentru anul 2015 / Olga Golban, Veronica Vragaleva // Contabilitate și audit : revistă practico-științifică pentru contabili, manageri, funcționari fiscali, auditori = Buhgalterskij ucăt i audit. - 2015. - Nr. 12. - P. 8-13. ISSN 1813-4408.	Biblioteca CEEF
15.	Hîncu, Rodica. Metode și tehnici fiscale: Curs universitar / Rodica Hîncu, Nadejda Chicu, Olga Kuzmina, ...; ASEM. – [Carte tipărită].- Chișinău: Dep.Ed.-Poligr. al ASEM., 2005. - 261 p. Bibliogr. p. 258-261. - ISBN 9975-75-315-9.	Biblioteca CEEF
16.	Porcescu, Marcel. Discrepanța fiscală în Republica Moldova / Marcel Porcescu, Corina Bulgac // Simpozionul științific al tinerilor cercetători. Ediția a 13-a (24-25 aprilie 2015). - Chișinău, 2015. - Vol. 2. - P. 242-244. - Bibliogr.: 244 (3 tit.). ISBN 978-9975-75-749-2.	Biblioteca CEEF
17.	Țurcanu, Șefan. Noutățile fiscale ale anului 2015 / Ștefan Țurcanu, Corina Bulgac // Simpozionul științific al tinerilor cercetători. Ediția a 13-a (24-25 aprilie 2015). - Chișinău, 2015. - Vol. 2. - P. 147-148. ISBN 978-9975-75-749-2.	Biblioteca CEEF
18.	Claudia Plămădeală, Curs rezumativ de lecții I a Fiscalitate, Copyright CFBC, 2016	Biblioteca CEEF